

Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Κ. Σημίτη
στο ΕΣΑΠ της 25.11.1986

- 1) Σας ευχαριστώ που ανταποκριθήκατε στην πρόσκλησή μου. Νομίζω ότι οι περιοδικές συναντήσεις των σημαντικωτέρων φορέων της οικονομικής ζωής του τόπου με την ομάδα όλων των οικονομικών υπουργών της Κυβέρνησης συμβάλλουν αποφασιστικά, πρώτο, στην ευαισθητοποίηση της οικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης στα προβλήματα και τις προοπτικές των παραγωγικών δυνάμεων του τόπου και δεύτερο, στην πληρέστερη κατανόηση - και ίσως και συναίνεση - από τις παραγωγικές δυνάμεις των κατευθυντήριων γραμμών και των μέτρων πολιτικής της Κυβέρνησης.
2. Στον χρόνο που πέρασε τα θέματα των συνεδριάσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού ήταν είτε αναπτυξιακού χαρακτήρα (όπως η συζήτηση για την Μεταποίηση) είτε διαρθρωτικού χαρακτήρα (όπως η συζήτηση για την Απασχόληση και την αγορά Εργασίας).

Σήμερα συζητάμε τη μελλοντική συγκυριακή οικονομική πολιτική και την εκτίμηση και αξιολόγηση της ασκηθείσας μέχρι σήμερα οικονομικής πολιτικής. Η απόφασή μας αυτή - να συζητήσουμε με τις παραγωγικές δυνάμεις σε ένα επίσημο βήμα τα "ευαίσθητα" αυτά θέματα - βασίζεται σε δύο στοιχεία: πρώτο, στην κατοχύρωση και επέκταση του δημοκρατικού διαλόγου και, δεύτερο, στην πεποίθησή μας ότι η οικονομική πολιτική που χαράξαμε και εφαρμόσαμε πέρσι και που σας εισηγούμαστε να εφαρμόσουμε και τον χρόνο που έρχεται είναι η μόνη σωστή πολιτική.

Η σημερινή συζήτηση δέν πρόκειται να οδηγήσει σε απόφαση στα πλαίσια του ΕΣΑΠ για συγκεκριμένη πολιτική. Το ΕΣΑΠ είναι βήμα πληροφόρησης, όπου οι κοινωνικοί εταίροι αλληλοκατατοπίζονται για τις απόψεις τους και η κυβέρνηση ενημερώνεται για τις γνώμες και αντιδράσεις τους. Η κυβέρνηση με βάση αυτές τις γνώμες και αντιδράσεις θα εκτιμήσει την πολιτική που ακολουθεί και θα οριστικοποιήσει τις αποφάσεις της. Η διαδικασία αυτή επιβάλλεται γιατί την ευθύνη για την πορεία του τόπου την έχει η εκλεγμένη κυβέρνηση και η Βουλή και όχι οι φορείς των παραγωγικών τάξεων και τα όργανα στα πλαίσια των οποίων συνέρχονται. Θα ήθελα επίσης να τονίσω ότι η συζήτηση στο ΕΣΑΠ δέν θα πρέπει να είναι αντιδικία με την Κυβέρνηση ή να καταλήξει σε απαρίθμηση αιτημάτων. Στα πλαίσια του ΕΣΑΠ απαιτείται η προσφορά ιδεών και λύσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που συναντάμε ως οικονομία και κοινωνία. Κοινές απόψεις πολλές φορές δέν είναι δυνατές. Δυνατός πρέπει να είναι όμως ο διάλογος και η επιδίωξη λύσεων που αντιμετωπίζουν γενικά προβλήματα του τόπου και όχι κλαδικές απαιτήσεις.

3. Οι μακροοικονομικοί στόχοι που είχαν τεθεί για το 1986 και η διαμόρφωση των μεγεθών ως αποτέλεσμα της σταθεροποιητικής πολιτικής που ασκήσαμε περιγράφονται στο κεφάλαιο Α της εισήγησής μου και δέν χρειάζεται να αναφερθώ δια μακρών σ' αυτά. Η διαμόρφωση των οικονομικών μεγεθών ήταν αυτή που σχεδιάσαμε με ελάχιστες αποκλείσεις, ενώ από την άλλη μεριά η πτώση του "πυρετού" της οικονομίας (τόσον όσο αφορά

στα ελλείμματα όσο και ως προς το ύψος του πληθωρισμού) επιτεύχθηκε με το μικρότερο δυνατό κόστος από πλευράς παραγωγής και απασχόλησης: παρά την πολιτική αποθέρμανσης, το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά μισή μονάδα περίπου ενώ το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο του εργατικού δυναμικού θα παρουσιάσει και κάποια μικρή κάμψη, από 7,8% το 1985 σε 7,6% το 1986.

4. Για το 1987 οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία θα επηρεασθούν κατά τρόπο αποφασιστικό από δύο παράγοντες:

(I) τις εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον και (II) την συνέπεια και εμμονή στην εφαρμογή του σταθεροποιητικού μας προγράμματος.

(I) Σε ότι αφορά το διεθνές περιβάλλον είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ η διεθνής οικονομία βρίσκεται στο τέταρτο έτος της ανάκαμψής της, η ανάκαμψη αυτή χαρακτηρίζεται από σημαντικές μεταβολές στη διάρθρωσή της. Στην περιοχή του ΟΟΣΑ η αύξηση του προϊόντος προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από την τόνωση της εσωτερικής ζήτησης, ενώ η εξωτερική ζήτηση από τις πετρελαιοπαραγωγές και λοιπές αναπτυσσόμενες χώρες είναι ιδιαίτερα ασθενής. Η πτώση της τιμής του πετρελαίου, οι χαμηλές τιμές μεγάλης κατηγορίας πρώτων υλών και η υπερχρέωση σημαντικού αριθμού χωρών του τρίτου κόσμου αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες που συμβάλλουν στη συγκράτηση της ζήτησης των χωρών αυτών.

Έτσι οι ανταλλαγές μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ θα αποτελέσουν το πιο δυναμικό στοιχείο στο διεθνές εμπόριο.

Υπό τις συνθήκες αυτές οι δυνατότητες εξαγωγών προς τις χώρες της Μέσης Ανατολής που κατά το παρελθόν αποτελούσαν τους παραδοσιακούς πελάτες μας εξακολουθούν να είναι περιορισμένες. Οι εξελίξεις αυτές σε συνδυασμό με τα εγχώρια, καταναλωτικά πρότυπα που έχουν μεταβληθεί σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία καθιστούν αναγκαία την προσαρμογή και αναδιάρθρωση της βιομηχανίας μας προς την παραγωγή αγαθών με αναπτυγμένη τεχνολογία και υψηλές προδιαγραφές. Πρέπει δηλαδή να γίνει συνειδητή από όλους μας η αναγκαιότητα της γεωγραφικής και ποιοτικής αναδιάρθρωσης των εξαγωγών μας. Η σχετικά ικανοποιητική επίδοσή μας στις εξαγωγές αγαθών κατά τον τελευταίο χρόνο δεν πρέπει με κανένα τρόπο να αποτελέσουν πρόφαση για επανάπαυση και εφησυχασμό.

(II) Το 1987 θα είναι το δεύτερο έτος της εφαρμογής του σταθεροποιητικού προγράμματος, οι στόχοι του οποίου εξακολουθούν να αποτελούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορεί να κινυθεί η οικονομική μας πολιτική. Ο απώτερος σκοπός για υγιή και σταθερή οικονομική άνοδο και ανάπτυξη απαιτεί, όπως εξάλλου έχει προβλεφθεί όταν αποφασίστηκε το πρόγραμμα του Οκτωβρίου 1985, περαιτέρω σταθεροποίηση της οικονομίας, περαιτέρω μείωση του πληθωρισμού και περαιτέρω μείωση του ελλείμματος του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών. Πρέπει να δώσουμε μία

σημαντική ώθηση στην πτωτική τάση αυτών των μεγεθών και κατά το 1987, γιατί, παρά τα ικανοποιητικά αποτελέσματα στη διάρκεια του 1986, τόσο ο πληθωρισμός όσο και τα ελλείμματα παραμένουν υψηλά σε σχέση με τις ανταγωνίστρες χώρες. Μία ανάκαμψη της οικονομίας σ' αυτό το στάδιο θα ήταν παροδική με κίνδυνο αναζωπύρωσης του πληθωρισμού και αύξησης των ελλειμμάτων. Επομένως, επιδίωξη της οικονομικής πολιτικής για το 1987 είναι η περαιτέρω σταθεροποίηση ώστε στα αμέσως επόμενα χρόνια να παγιωθούν τα επιτεύγματα και να υπάρξουν οι προϋποθέσεις για μίη πληθωριστική σταθερή οικονομική άνοδο και ανάπτυξη.

Στα πλαίσια αυτής της προοπτικής, στόχος είναι να συγκρατηθεί η αύξηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτού κατά τη διάρκεια του 1987 (δηλαδή από της 1ης Ιανουαρίου μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου 1987) στο 10%. Ταυτόχρονα, στόχος είναι να περιοριστεί το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών στα 1,250 δισ. δολάρια όσο υπολογίζεται ότι θα είναι περίπου η αυτόνομη εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό. Και ο στόχος αυτός είναι αναγκαίος γιατί έτσι θα αποφευχθεί ή θα ελαχιστοποιηθεί ο δημόσιος εξωτερικός δανεισμός.

Για να πραγματοποιηθούν οι δύο πιο πάνω βασικοί στόχοι, τα μέσα πολιτικής που εφαρμόσθηκαν το 1986 θα εφαρμοσθούν και το 1987.

Πρώτο, θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται η εισοδηματική πολιτική όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία για τη διετία

1986 - 1987. (Καταβολή ΑΤΑ ανά τετράμηνο με βάση την επιδιωκόμενη αύξηση των τιμών με αφαίρεση του εισαγόμενου πληθωρισμού. Στο πρώτο τετράμηνο του επόμενου έτους καταβάλλεται η τυχόν διαφορά μεταξύ προβλεφθέντος και πραγματοποιηθέντος πληθωρισμού κατά το έτος).

Δεύτερο, θα γίνει προσπάθεια να μειωθεί το έλλειμμα του δημόσιου τομέα σε ταμειακή βάση κατά 4 ακόμη ποσοστιαίες μονάδες και έτσι στο τέλος του 1987 να αντιστοιχεί στο 9-10% περίπου του ΑΕΠ (σημειώνεται ότι ήταν 18% στο τέλος του 1985). Τόσο ο Τακτικός Προϋπολογισμός όσο και το ΠΔΕ διαμορφώνονται με βάση τον ενδιάμεσο αυτό στόχο. Επομένως, ο ισχυρισμός που εκφράστηκε πρόσφατα, από ορισμένες πλευρές ότι το ΠΔΕ είναι αποσταθεροποιητικό ή ότι εγκαταλείπεται η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι εσφαλμένος, αφού για την επίτευξη του στόχου σημασία έχει το τελικό ύψος των καθαρών δανειακών αναγκών στο σύνολο του Δημόσιου Τομέα και όχι το έλλειμμα ενός μέρους, ενός υποτομέα.

Τρίτο, θα εφαρμοσθεί ανάλογη νομισματική και πιστωτική πολιτική όπως το 1986. Η συνολική πιστωτική επέκταση προς το σύνολο της εγχώριας οικονομίας θα περιοριστεί περίπου στο 11%.

Τέταρτο, θα συνεχισθεί η εφαρμογή του συνδυασμού εισοδηματικής-συναλλαγματικής πολιτικής με αποκλειστικό γνώμονα τη διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας που κερδίσαμε από τον Οκτώβριο του 1985 και μετά.